

■ Του ΧΑΡΗ ΣΤΡΑΤΙΔΑΚΗ*

Αναδιφώντας το χθες (353)

Η όμορφη ιστορία ενός σχολικού εργαστηρίου φυσικών επιστημών (και η καθόλου όμορφη καταστροφή του) (2)

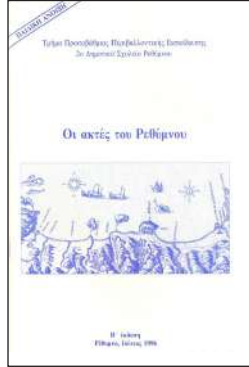

Συνεχίζω και κλείνω σήμερα το ιστορικό ενός εργαστηρίου φυσικών επιστημών στο οποίο οι μαθητές είχαν πρωταγωνιστικό ρόλο. Ήταν μια προσπάθεια που άνθισε πριν από ένα τέταρτο του αιώνα στο 2^ο Δημοτικό Σχολείο του Ρεθύμνου και στη συνέχεια καταβαραθρώθηκε. Όπως έχω ήδη αναφέρει, έσβησε όταν ο τότε αιρετός του κλάδου Γ. Ψ. έκρινε ότι η απόσπασή μου στο σχολείο και η λειτουργία του εργαστηρίου δεν ήταν «για το συμφέρον της υπηρεσίας», ενώ πιο συμφέρον ήταν να αποσπαστεί εκεί κάποιος κομματικός φίλος, ο οποίος θα έφερνε μαζί του και μερικές ψήφους. Έτσι δεν υπήρξε συνέχεια, πέραν των όσων αναμνήσεων μπορεί να άφησε στα παιδιά που συμμετείχαν η προσπάθεια εκείνη.

Ενοποιητικό στοιχείο των μαθητών, ο αριθμός των οποίων έφτανε και τους 150 ταυτόχρονα και οι οποίοι ανήκαν σε διαφορετικές σχολικές τάξεις και τμήματα, ήταν το περιοδικό «Το εργαστήρι». Συνολικά εκδώσαμε πέντε τεύχη, μερικά από τα οποία ήταν θεματικά. Το δεύτερο για παράδειγμα ήταν αφιερωμένο στην ιστορία της γης και στους δεινόσαυρους, που την εποχή εκείνη βρίσκονταν στο φόντο τους, με την προβολή της ταινίας «Jurassic Park». Ένα άλλο τεύχος ήταν αφιερωμένο στην ενάλια ζωή και στο ομώνυμο Μουσείο του Ρεθύμνου και ένα τρίτο στο πρόγραμμα για τις ακτές που πραγματοποιούσαμε. Ένα από τα τεύχη του περιοδικού, το τέταρτο, δεν βρίσκεται στα χέρια μου, γι' αυτό και παρακαλώ τυχόν μαθητές που μας διαβάσουν και το έχουν κρατήσει να μου το φωτοτυπήσουν για το αρχείο μου.

Το πρόγραμμα για τις ακτές του Ρεθύμνου το αναλάβαμε ύστερα από παρότρυνση του Συλλόγου Προστασίας της Θαλάσσιας Χελώνας και το πραγματοποιήσαμε με τη βοήθεια των δασκάλων της πέμπτης και της έκτης τάξης και της καθηγήτριας Αγγλικών του Σχολείου Βαγγελιώς Νικάκη, όπως και του γυμναστή Γιώργου Καλλιγιάννη. Συνεργάστηκε μαζί μας το Δημοτικό Σχολείο Βανάτου Ζακύνθου και το ολλανδικό πρωτοβάθμιο σχολείο της πόλης Zanvoort. Ήταν ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα, πριν καν εκείνα θεσμοθετηθούν, κι αποδείχτηκε χρήσιμο για όλους. Το πρόγραμμα άφησε ως υλικό του κατάλοιπο ένα όμορφο βιβλιαράκι, τιτλοφορούμενο «Οι ακτές του Ρεθύμνου», το οποίο έτυχε και επανέκδοσης με χορηγία του φεστιβάλ «Παιδική Άνοιξη». Σχεδόν τα μισά από τα 150 παιδιά του Εργαστηρίου είχαν γράψει σ' αυτό, με λόγο που σήμερα ονομάζουμε «αυθεντικό» και είναι παραπάνω από ζητούμενο.

Μια άλλη, ενδιαφέρουσα κι αυτή Έκθεση που είχαμε διοργανώσει, στην αιθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου, ήταν εκείνη με τη διεξαγωγή πειραμάτων με απλά υλικά και όχι με τα συνηθισμένα όργανα φυσικοχημείας. Στο μυαλό μου έρχεται το βράσιμο νερού από ένα ρεσό κάτω από ένα κούφιο αυγό με νερό, το οποίο κινούνταν μέσα σε μία λεκάνη, προς απόδειξη του νόμου της δράσης-αντίδρασης! Εκεί εκτίθεντο και πολλών ειδών αυτοκατασκευαστοί φωτεινοί παντογνώστες, που τα παιδιά είχαν φτιάξει όταν διδάσκονταν τα κυκλώματα στον ηλεκτρισμό. Ένα άλλο μάλιστα παιχνίδι σχετικό με τα κυκλώματα ήταν το «Λαγουδάκι», που αποδείκνυε για μια ακόμα φορά ότι τα παιδιά μπορούν να μεγαλουργήσουν όταν τους δοθούν οι κατάλληλες βάσεις και το περιθώριο να πειραματιστούν.

Μια άλλη, ενδιαφέρουσα κι αυτή Έκθεση που είχαμε διοργανώσει, στην αιθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου, ήταν εκείνη με τη διεξαγωγή πειραμάτων με απλά υλικά και όχι με τα συνηθισμένα όργανα φυσικοχημείας. Στο μυαλό μου έρχεται το βράσιμο νερού από ένα ρεσό κάτω από ένα κούφιο αυγό με νερό, το οποίο κινούνταν μέσα σε μία λεκάνη, προς απόδειξη του νόμου της δράσης-αντίδρασης! Εκεί εκτίθεντο και πολλών ειδών αυτοκατασκευαστοί φωτεινοί παντογνώστες, που τα παιδιά είχαν φτιάξει όταν διδάσκονταν τα κυκλώματα στον ηλεκτρισμό. Ένα άλλο μάλιστα παιχνίδι σχετικό με τα κυκλώματα ήταν το «Λαγουδάκι», που αποδείκνυε για μια ακόμα φορά ότι τα παιδιά μπορούν να μεγαλουργήσουν όταν τους δοθούν οι κατάλληλες βάσεις και το περιθώριο να πειραματιστούν.

Μια άλλη, ενδιαφέρουσα κι αυτή Έκθεση που είχαμε διοργανώσει, στην αιθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου, ήταν εκείνη με τη διεξαγωγή πειραμάτων με απλά υλικά και όχι με τα συνηθισμένα όργανα φυσικοχημείας. Στο μυαλό μου έρχεται το βράσιμο νερού από ένα ρεσό κάτω από ένα κούφιο αυγό με νερό, το οποίο κινούνταν μέσα σε μία λεκάνη, προς απόδειξη του νόμου της δράσης-αντίδρασης! Εκεί εκτίθεντο και πολλών ειδών αυτοκατασκευαστοί φωτεινοί παντογνώστες, που τα παιδιά είχαν φτιάξει όταν διδάσκονταν τα κυκλώματα στον ηλεκτρισμό. Ένα άλλο μάλιστα παιχνίδι σχετικό με τα κυκλώματα ήταν το «Λαγουδάκι», που αποδείκνυε για μια ακόμα φορά ότι τα παιδιά μπορούν να μεγαλουργήσουν όταν τους δοθούν οι κατάλληλες βάσεις και το περιθώριο να πειραματιστούν.

Ήταν η εποχή που είχα ενθουσιαστεί με τη σπηλαιολογία και την «τρέλα» μου αυτή είχα μεταδώσει και στους μαθητές του Εργαστηρίου.

Για παράδειγμα, η νικήτρια κάποιου διαγωνισμού, η Καδιανή Φωτάκη, βραβεύτηκε με το να συμμετάσχει στην εθμική κοπή της σπηλαιολογικής πίτας στον σπηλαιώδη ναό του Αγίου Αντωνίου στην Ατσιπούλιανη Καμάρα. Κι ακόμα με τους μαθητές του τμήματός μου είχαμε πάρει μέρος σε μια ολόημερη εκδήλωση που είχαμε διοργανώσει η Σπηλαιολογική του Ρεθύμνου στο Γεράνι, αφιερωμένη στο σπήλαιό του. Στη διπλανή φωτογραφία μπορούμε να διακρίνουμε την αιώνια πρόεδρο της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας Άννα Πετρόχειλου με πέντε από τους μαθητές, από τους οποίους ο ένας σήμερα είναι βουλευτής και υπουργός. Κάποια άλλα παιδιά είχαν βραβευτεί με την παρακολούθησή σε απογευματινή ώρα το 1993 ομιλίας του Κώστα Σφήκα για τη χλωρίδα της Κρήτης. Την παρουσίαση της ομιλίας εκείνης στο περιοδικό είχε κάνει η Χρυσάνθη Κελέκη.

Όλα τα παιδιά είχαν επισκεφθεί ομαδικά το Μουσείο Ενάλιας Ζωής στην παλιά πόλη και μάλιστα περισσότερες από μία φορές. Το μυστικό της υποδειγματικής συμπεριφοράς τους ήταν ότι είχαν συγκεκριμένες εργασίες να εκτελέσουν: να εντοπίσουν να ρωτήσουν, να διαβάσουν, να συμπληρώσουν κ.λπ. Υπενθυμίζω ότι το κομμάδι εκείνο θεματικό Μουσείο ήταν προσφορά του Ρεθεμνιώτη στην καταγωγή Παναγιώτη Μοσχάκη και της συζύγου του Ανθούλας Λεκάκη-Μοσχάκη και αποτελούσε παράγωγο του αντίστοιχου Μουσείου Θαλάσσιων Ερευνών, που ενεργοποιείται μέχρι σήμερα στον Ταύρο Αττικής. Το Μουσείο είχε την ατυχία να στεγαστεί σε υποδειγματικό ιστορικό οίκημα της παλιάς πόλης, ιδιοκτησίας του μακαρίτη Γιάννη Χατουμιάκη. Δυστυχώς ο συμπολίτης εκείνος ήταν οπαδός του δημάρχου Δημήτρη Αρχοντάκη, οπότε η νέα δημοτική αρχή τον «εκδιώχθηκε» με το κλεισίμό του. Πριν από ένα χρόνο μάθαμε τελικά, μετά από ερώτηση της αντιπολίτευσης, στο δημοτικό συμβούλιο, ότι και το περιεχόμενό του, που φυλάσσονταν σε δημοτικό χώρο (πρώην ΕΟΜΜΕΧ), έχει διαρπαχτεί, χωρίς ο ιδιοκτήτης του Δήμος Ρεθύμνης να καταφέρει ποτέ τον εισαγγελέα...

Όλα τα παιδιά είχαν επισκεφθεί ομαδικά το Μουσείο Ενάλιας Ζωής στην παλιά πόλη και μάλιστα περισσότερες από μία φορές. Το μυστικό της υποδειγματικής συμπεριφοράς τους ήταν ότι είχαν συγκεκριμένες εργασίες να εκτελέσουν: να εντοπίσουν να ρωτήσουν, να διαβάσουν, να συμπληρώσουν κ.λπ. Υπενθυμίζω ότι το κομμάδι εκείνο θεματικό Μουσείο ήταν προσφορά του Ρεθεμνιώτη στην καταγωγή Παναγιώτη Μοσχάκη και της συζύγου του Ανθούλας Λεκάκη-Μοσχάκη και αποτελούσε παράγωγο του αντίστοιχου Μουσείου Θαλάσσιων Ερευνών, που ενεργοποιείται μέχρι σήμερα στον Ταύρο Αττικής. Το Μουσείο είχε την ατυχία να στεγαστεί σε υποδειγματικό ιστορικό οίκημα της παλιάς πόλης, ιδιοκτησίας του μακαρίτη Γιάννη Χατουμιάκη. Δυστυχώς ο συμπολίτης εκείνος ήταν οπαδός του δημάρχου Δημήτρη Αρχοντάκη, οπότε η νέα δημοτική αρχή τον «εκδιώχθηκε» με το κλεισίμό του. Πριν από ένα χρόνο μάθαμε τελικά, μετά από ερώτηση της αντιπολίτευσης, στο δημοτικό συμβούλιο, ότι και το περιεχόμενό του, που φυλάσσονταν σε δημοτικό χώρο (πρώην ΕΟΜΜΕΧ), έχει διαρπαχτεί, χωρίς ο ιδιοκτήτης του Δήμος Ρεθύμνης να καταφέρει ποτέ τον εισαγγελέα...

Όλα τα παιδιά είχαν επισκεφθεί ομαδικά το Μουσείο Ενάλιας Ζωής στην παλιά πόλη και μάλιστα περισσότερες από μία φορές. Το μυστικό της υποδειγματικής συμπεριφοράς τους ήταν ότι είχαν συγκεκριμένες εργασίες να εκτελέσουν: να εντοπίσουν να ρωτήσουν, να διαβάσουν, να συμπληρώσουν κ.λπ. Υπενθυμίζω ότι το κομμάδι εκείνο θεματικό Μουσείο ήταν προσφορά του Ρεθεμνιώτη στην καταγωγή Παναγιώτη Μοσχάκη και της συζύγου του Ανθούλας Λεκάκη-Μοσχάκη και αποτελούσε παράγωγο του αντίστοιχου Μουσείου Θαλάσσιων Ερευνών, που ενεργοποιείται μέχρι σήμερα στον Ταύρο Αττικής. Το Μουσείο είχε την ατυχία να στεγαστεί σε υποδειγματικό ιστορικό οίκημα της παλιάς πόλης, ιδιοκτησίας του μακαρίτη Γιάννη Χατουμιάκη. Δυστυχώς ο συμπολίτης εκείνος ήταν οπαδός του δημάρχου Δημήτρη Αρχοντάκη, οπότε η νέα δημοτική αρχή τον «εκδιώχθηκε» με το κλεισίμό του. Πριν από ένα χρόνο μάθαμε τελικά, μετά από ερώτηση της αντιπολίτευσης, στο δημοτικό συμβούλιο, ότι και το περιεχόμενό του, που φυλάσσονταν σε δημοτικό χώρο (πρώην ΕΟΜΜΕΧ), έχει διαρπαχτεί, χωρίς ο ιδιοκτήτης του Δήμος Ρεθύμνης να καταφέρει ποτέ τον εισαγγελέα...

Η συμμετοχή μας στο πρόγραμμα για τις ακτές είχε ως αποτέλεσμα και μια παράπλευρη παραγωγή, την οποία εκθέσαμε στα πλαίσια του εορτασμού της Ναυτικής Εβδομάδας. Επρόκειτο για ένα ανάπτυγμα της ρεθεμνιώτικης ακτής, από τον Πετρέ μέχρι και την Σκαλέτα, με όσα είχαμε καταφέρει να εντοπίσουμε ιδίως όμισαν. Είχαμε ζωγραφίσει με τη βοήθεια της δασκάλας της ζωγραφικής την περιοχή αυτή και επάνω της είχαμε επισημάνει με δικές μας φωτογραφίες ενδιαφέροντα σημεία, θετικά και αρνητικά: ρωμαϊκούς τάφους, σπήλαια παλαιοντολογικού ενδιαφέροντος, φυσικά μνημεία, μπαζώματα ακτών, διαβρώσεις, φυτά των ακτών (αλόφυτα), ακόμη και βενετσιάνικες αλυκές σε πρώτο εντοπισμό και δημοσίευση. Μάλιστα αυτές τις τελευταίες τις είχε σχεδιάσει σε κανονικό σχέδιο η μαθήτριά μας Γιάννα Ρούλιου, με τη βοήθεια και της μηχανικού μητέρας της.

Πολλά ήταν τα προγράμματα που εκτελούσαμε με την καθοδήγηση του Συλλόγου Προστασίας της Θαλάσσιας Χελώνας. Μάλιστα ο Σύλλογος αυτός μας είχε βοηθήσει με την αποστολή στο Ρέθυμνο και τη διεξαγωγή σεμιναρίου θεατρικού παιχνιδιού από έναν χαρισματικό άνθρωπο, τον Ηλία Πίτσικα. Με τη βοήθειά του μάλιστα είχαμε καταφέρει ν' ανταποκριθούμε σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα στην παράκληση της κυρίας Ιωάννας Χρυσού και του Συλλόγου «Αγάπη» να καλύψουμε ένα μέρος της χριστουγεννιάτικης φιλανθρωπικής του εκδήλωσης μ' ένα επίκαιρο θεατρικό έργο.

Οι αναγνώστες θα πρέπει να έχουν καταλάβει ότι εκείνο που λειτουργούσαμε ήταν εργαστήριο με φυσικών επιστημών, που ασπάζονταν όμως τις αρχές της συνεργατικής και αντιαυταρχικής εκπαίδευσης, καθώς και της οικολογίας, που την εποχή εκείνη βρισκόταν στα αζήτητα, όταν δεν αντιμετώπιζονταν σκαιά. Θυμίζω μόνο ότι εκτός πόλης, στην επαρχία δεν υπήρχε ούτε η στοιχειώδης περισυλλογή απορριμμάτων και οι χωρι-κοί «εξαφάνιζαν» τα δικά τους πετώντας τα σε ρέματα και γκρεμούς ή καίγοντάς τα ανεξέλεγκτα. Σ' εκείνη την εποχή λοιπόν το εργαστήριό μας προωθούσε την ανακύκλωση, δίνοντας το χαρτί σε σχετικό πρόγραμμα και στέλνοντας το γυαλί για επαναχύτευση στο εργαστήριο φυσικού γυαλιού στο Κόκκινο Χωριό (εικόνα από μεταγενέστερη επίσκεψη). Κι όλα αυτά, επαναλαμβάνω, με τη βοήθεια των γονέων, οι οποίοι αποτελούσαν την κινητήρια δύναμη του εργαστηρίου.

Οι αναγνώστες θα πρέπει να έχουν καταλάβει ότι εκείνο που λειτουργούσαμε ήταν εργαστήριο με φυσικών επιστημών, που ασπάζονταν όμως τις αρχές της συνεργατικής και αντιαυταρχικής εκπαίδευσης, καθώς και της οικολογίας, που την εποχή εκείνη βρισκόταν στα αζήτητα, όταν δεν αντιμετώπιζονταν σκαιά. Θυμίζω μόνο ότι εκτός πόλης, στην επαρχία δεν υπήρχε ούτε η στοιχειώδης περισυλλογή απορριμμάτων και οι χωρι-κοί «εξαφάνιζαν» τα δικά τους πετώντας τα σε ρέματα και γκρεμούς ή καίγοντάς τα ανεξέλεγκτα. Σ' εκείνη την εποχή λοιπόν το εργαστήριό μας προωθούσε την ανακύκλωση, δίνοντας το χαρτί σε σχετικό πρόγραμμα και στέλνοντας το γυαλί για επαναχύτευση στο εργαστήριο φυσικού γυαλιού στο Κόκκινο Χωριό (εικόνα από μεταγενέστερη επίσκεψη). Κι όλα αυτά, επαναλαμβάνω, με τη βοήθεια των γονέων, οι οποίοι αποτελούσαν την κινητήρια δύναμη του εργαστηρίου.

Υπήρξε επίσης ένας γονέας που είχε έρθει έξαλλος στο Σχολείο, ωρμήνιος ότι θα έκαίγα και θ' ανατίναζα τα παιδιά με τα πειράματά μου! Και εκείνος με είχε καθησυχαστεί από τον διευθυντή του Σχολείου και άλλους εκπαιδευτικούς, όμως η απογοήτευσή μου ήταν μεγάλη, μερικά χρόνια αργότερα. Ήταν τότε που είχα συναντήσει έναν παλιό μαθητή του εργαστηρίου, ενήλικα πια, ο οποίος, χωρίς να το πολυσκεφτεί, και οπωσδήποτε όχι με κακή πρόθεση, με είχε ανακαλέσει στη μνήμη του ως «τρελό επιστήμονα Κύρο». Φοβάμαι ότι η γνάμψη αυτή δεν θα ήταν μόνο δική του αλλά και άλλων μαθητών του Εργαστηρίου. Οπωσδήποτε σήμερα δεν με θλίβει πια ο παραπάνω τίτλος, μάλιστα κατά βάθος με ευχαριστεί...

Είμαι σίγουρος ότι θα έχετε αναρωτηθεί αν υπήρξαν αντιδράσεις. Έχουμε δει ήδη εκείνες του αιρετού εκπ/ο σ.ώ. του κλάδου των δασκάλων, που δεν ήθελε να γίνεται τίποτα πέραν της μετριότητας.

Τελειώνω σήμερα με την τρίτη σειρά των ονομάτων των 150 μαθητών του Εργαστηρίου κατά το σχολικό έτος 1994-95.
ΣΤ2, πρώτη ομάδα: Παπαδάκη Νίκη, Κεφαλογιάννης Δημήτρης, Καλαϊτζάκη Νικολέτα, Νησανάκης Γιάννης
ΣΤ2, δεύτερη ομάδα: Φωτάκη Καδιανή, Γασπαράκη Βαγγελιώ, Δασκαλάκη Γιώργος, Μιχάλα Ελευθερία, Μαυραλεξάκης Βαρδής
ΣΤ2, τρίτη ομάδα: Βαρδαβάς Θεόδωρος, Μπονατάκη Άννα, Κεφαλογιάννης Γιάννης, Μιχάλα Ασημίνα
ΣΤ2, τέταρτη ομάδα: Σκιαδαρέση Ντίνα, Λιμάκης Κωστής, Λυρώνη Μαρίνα, Σηφάκης Πέτρος, Καντουνατάκη Ελένη
ΣΤ2, πέμπτη ομάδα: Δερμιτζάκη Γιωργία, Ζήσης Δημήτρης, Νημά Βιργινία, Νικολακάκης Γιώργος, Πατεράκη Νούλα

ΣΤ3, πρώτη ομάδα: Πατεράκης Ανδρέας, Τζωρτζάκη Ελένη, Πατεράκη Ελένη, Φωτάκης Αδάμ
ΣΤ3, δεύτερη ομάδα: Πατακάς Μανώλης, Τζαγκαράκης Μιχάλης, Ψαρρός Νίκος, Γυπαράκη Χρυσούλα, Στεφανάκη Αιμιλία
ΣΤ3, τρίτη ομάδα: Σιλιγάρδου Αγγελική, Φανουράκη Ευθυμία, Φωτάκης Σοφοκλής, Παπατζανής Βαγγέλης
ΣΤ3, τέταρτη ομάδα: Ψιστάκης Μανούσος, Χόμπης Γιώργος, Παπαγιαννάκη Ελίνα, Χριστοδουλάκης Παναγιώτης, Σπυριδάκη Αθηνά
ΣΤ3, πέμπτη ομάδα: Τσιριντιάκης Νίκος, Φραγκιαδάκη Μαριλή, Μουστάκη Ειρήνη, Σπιτάς Βασίλης

Περιβαλλοντική εκπαίδευση στην Ι. Μονή Χρυσοπηγής

που έχετε μικρά παιδιά καλό θα ήταν να κανονίσετε μια μέρα να διασχίσετε το μαγευτικό ομώνυμο φαράγγι και να επισκεφθείτε το Κέντρο, όπως και τον παρακείμενο βοτανικό κήπο. Εκεί θα διαπιστώσετε ότι, χωρίς κωδονοκρούσεις και παχυλά κονδύλια, όπως αλλού, πραγματοποιείται ένα ουσιαστικό έργο. Όπως το περιγράψαμε παλιότερα, ένα έργο θεάρεστο!

Κάτι τι πάντα μένει από τον σπόρο του σοπορέα...

Αναρωτιέμαι σήμερα αν έμεινε κάτι από την προσπάθεια εκείνη στη συνείδηση των μαθητών μου, πέραν ίσως κάποιων αναμνήσεων. Μ' αυτή την έννοια χάρηκα πολύ όταν με πήρε τηλεφώνω η κυρία Ελένη Τσιριμονάκη-Δρανδάκη, η οποία έτυχε να διαβάσει προηγούμενο δημοσίευσμά μου. Εκεί είχε δει ότι η κόρη της Μαρία, μαθήτριά μου, είχε επαινέσει για τον φωτεινό παντογνώστη που είχε κατασκευάσει για το Εργαστήριο, ως εφαρμογή των ηλεκτρικών κυκλωμάτων. Είχε λοιπόν τηλεφωνήσει στην κόρη της, σήμερα μοναχή και ιατρό, να της το διαβάσει, η οποία όμως δεν θυμόταν το περιστατικό. Όμως κάπου μέσα της υπήρχε η σχετική ανάμνηση, αφού μια σχετική ιδιοκατασκευή έκανε για το Περιβαλλοντικό Κέντρο της Μονής Χρυσοπηγής, στο οποίο πρωτοστατεί. Τίποτα λοιπόν δεν πάει χαμένο! Κι όσο για την Χρυσοπηγή, οι αναγνώστες